

DOUWE EGBERTS

SODBA SODIŠČA (drugi senat)
z dne 15. julija 2004*

V zadevi C-239/02,

zaradi predloga Rechtbank van Koophandel te Hasselt (Belgija), naslovljenega na Sodišče, naj na podlagi člena 234 ES, v postopku

Douwe Egberts NV

proti

Westrom Pharma NV,

Christophu Souranisu, pod trgovskim imenom „Établissements FICS“,

in

Douwe Egberts NV

proti

FICS-World BVBA,

* Jezik postopka: nizozemščina.

sprejme predhodno odločbo o razlagi člena 28 ES, o razlagi in veljavnosti člena 2 Direktive 1999/4/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. februarja 1999 o kavnih in cikorijinih ekstraktih (UL L 66, str. 26) in o razlagi člena 18 Direktive 2000/13/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. marca 2000 o približevanju zakonodaje držav članic o označevanju, predstavljanju in oglaševanju živil (UL L 109, str. 29),

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi C. W. A. Timmermans, predsednik drugega senata, J.-P. Puissochet, J. N. Cunha Rodrigues (poročevalec), R. Schintgen, sodniki, in N. Colneric, sodnica,

generalni pravobranilec: L. A. Geelhoed,
sodni tajnik: M.-F. Contet, glavna administratorica,

ob upoštevanju pisnih stališč, ki so jih predložili:

— za Douwe Egberts G. Glas in A. Wilsens, advocaten,

— za FICS-World BVBA Y. Van Wallendael, advocaat,

- za belgijsko vlado A. Snoecx, zastopnica,

- za Evropski parlament A. Baas in M. Moore, zastopnika,

- za Svet Evropske unije E. Karlsson, zastopnica,

- za Komisijo Evropskih skupnosti M. França in H. M. H. Speyart, zastopnika,

na podlagi poročila za obravnavo,

na podlagi ustnih navedb Douwe Egberts NV, ki ga je zastopal T. Heremans, advocaat, FICS-World BVBA, ki sta ga zastopala Y. Van Wallendael in M. Roosen, advocaaten, belgijske vlade, ki sta jo zastopala J. Devadder in D. Haven, zastopnika, Parlamenta, ki sta ga zastopala A. Baas in M. Moore, Sveta, ki sta ga zastopala E. Karlsson in B. Driessen, zastopnika, in Komisije, ki sta jo zastopala M.-J. Jonczy in A. Nijenhuis, zastopnika, na obravnavi 6. novembra 2003,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 11. decembra 2003

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Reichtbank van Koophandel te Hasselt je z odločbo z dne 28. junija 2002, ki je na Sodišče prispela 1. julija 2002, na podlagi člena 234 ES v predhodno odločanje predložilo vprašanja o razlagi člena 28 ES o razlagi in veljavnosti člena 2 Direktive 1999/4/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. februarja 1999 o kavnih in cikorijskih ekstraktih (UL L 66, str. 26) in o razlagi člena 18 Direktive 2000/13/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. marca 2000 o približevanju zakonodaje držav članic o označevanju, predstavljanju in oglaševanju živil (UL L 109, str. 29).

- 2 Ta vprašanja so se zastavila v okviru spora o dajanju izdelka, imenovanega „DynaSvelte Café“, na belgijski trg, pod pogoji, ki po mnenju družbe Douwe Egberts NV (v nadaljevanju: Douwe Egberts) nasprotujejo nacionalnim predpisom o oglaševanju in označevanju živil.

Pravni okvir

Skupnostna ureditev

- 3 Člen 2 Direktive 1999/4 določa:

„Direktiva 79/112/EGS pod naslednjimi pogoji velja za izdelke, opredeljene v Prilogi:

a) imena izdelkov, navedena v Prilogi, se uporabljajo samo za izdelke, ki so v njej navedeni, in jih je treba uporabljati za njihovo poimenovanje pri trgovanju. Njihova imena se dopolnijo z navedbami:

— ‚pasta‘ ali ‚v obliki paste‘,

ali

— ‚tekočina‘ ali ‚v tekoči obliki‘,

[...]“

4 Člen 3 te direktive določa:

„Za izdelke, opredeljene v Prilogi, države članice ne sprejmejo nobenih nacionalnih predpisov, ki niso predvideni v tej direktivi.“

5 Točka 1 Priloge k Direktivi 1999/4 z naslovom „Kavni ekstrakt, topni kavni ekstrakt, topna kava ali instant kava“ natančneje opredeljuje:

„To pomeni koncentrirane izdelke, pridobljene z ekstrakcijo iz praženih kavnih zrn, pri čemer se kot sredstvo za ekstrakcijo uporablja samo voda in se izključuje vsak postopek hidrolize z dodajanjem kisline ali baze.

[...]

Kavni ekstrakt v prahu ali pasti ne sme vsebovati drugih snovi, kot so tiste, ki izhajajo iz ekstrakcije kave. [...]"

6 Četrta, peta, šesta in osma uvodna izjava Direktive 2000/13 se glasijo:

„(4) S to direktivo je treba določiti splošna pravila Skupnosti, ki se uporabljajo horizontalno za vsa živila, dana v promet.

(5) Posebna pravila, ki se uporabljajo vertikalno samo za določena živila, je treba določiti v okviru predpisov za te izdelke.

(6) Vsaka ureditev označevanja živil mora predvsem obveščati in varovati potrošnika.

(8) Podrobno označevanje, še posebej navajanje natančne narave in značilnosti izdelka, ki omogoča potrošniku izbiro ob polnem poznavanju dejstev, je zato najbolj smotrnno, ker ustvarja najmanj ovir za prost promet.“

7 Člen 2(1) Direktive 2000/13 določa:

„Označevanje in uporabljene metode ne smejo:

(a) biti taki, da bi lahko zavedli potrošnika, predvsem:

(i) glede značilnosti živila in zlasti njegove narave, identitete, lastnosti, sestave, količine, trajnosti, porekla ali izvora, načina proizvodnje ali pridelave;

(ii) z navedbo učinka ali lastnosti, ki jih živilo nima;

(iii) z napeljevanjem, da ima živilo posebne značilnosti, čeprav imajo dejansko vsa podobna živila take značilnosti;

(b) ob upoštevanju določb Skupnosti o naravnih mineralnih vodah in živilih za posebne prehranske namene živilom pripisovati lastnosti, kot so preprečevanje, zdravljenje ali ozdravljenje bolezni pri ljudeh, ali opozarjati na take lastnosti.“

8 Člen 2(3)(b) te direktive natančno opredeljuje, da prepovedi ali omejitve iz odstavkov 1 in 2 veljajo tudi za oglaševanje.

9 Člen 3(1) te direktive določa:

„V skladu s členi od 4 do 17 in ob upoštevanju izjem, ki so v njih predvidene, vsebuje oznaka živil samo naslednje obvezne navedbe:

1. ime, pod katerim se izdelek prodaja;

[...]“

10 Člen 5 te direktive določa:

„1. Ime, pod katerim se živilo prodaja, je ime, ki je predvideno za to živilo v predpisih Skupnosti.

[...]

2. Trgovsko ime, blagovna znamka ali izmišljeno ime ne morejo nadomestiti imena, pod katerim se izdelek prodaja.

[...]“

11 Člen 18 Direktive 2000/13 določa:

„1. Države članice ne smejo prepovedati prometa z živili, ki ustrezajo določbam te direktive, z uporabo neusklajenih nacionalnih predpisov, ki urejajo označevanje in predstavljanje posameznih živil ali živil na splošno.

2. Odstavek 1 se ne uporablja za neusklajene nacionalne predpise, upravičene zaradi:

- zaščite javnega zdravja,

- preprečevanja prevar, če ne ovirajo uporabe opredelitev in določb, predpisanih s to direktivo,

— varstva pravic industrijske in poslovne lastnine, navedb porekla, registriranih označb porekla in preprečevanja nelegalne konkurence.“

Nacionalna ureditev

12 Člen 1 kraljevega odloka z dne 5. marca 1987 o kavi in kavnih nadomestkih (*Moniteur belge* z dne 12. junija 1987, str. 9035) določa zlasti:

„Za izvedbo tega odloka pomeni:

1. kava: primerno očiščeno in praženo zrno kavovca (vrste *coffea*); [...]“

13 Člen 3(1) tega kraljevega odloka določa:

„Ko se živila iz člena 1 dajo v promet, se jih mora označiti le z enim od imen, ki ustreza njihovi opredelitvi iz tega člena.“

- 14 Člen 2 kraljevega odloka z dne 17. aprila 1980 o oglaševanju živil (*Moniteur belge* z dne 6. maja 1980, str. 5476) predvideva:

„Pri oglaševanju živil je prepovedano uporabljati:

[...]

3. sklicevanje na shujšanje;

[...]

7. sklicevanje na zdravniška priporočila, potrdila, izjave ali mnenja ali izjave o učinkovitosti proizvoda, razen navedbe, da se živilo ne sme zaužiti v nasprotju z zdravniškim mnenjem; [...]"

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 15 Douwe Egberts proizvaja in trži kavo na belgijskem trgu pod znamko „Douwe Egberts“. Sodno ugovarja dajanju na trg izdelka, imenovanega „DynaSvelte Café“, ki ga proizvaja Westrom Pharma NV in ki ga je do vključno 31. decembra 2001 distribuiral Christophe Souranis pod trgovskim imenom „Établissements FICS“, od 1. januarja 2002 pa FICS-World BVBA.

- 16 V okviru postopka za izdajo začasne odredbe pred Rechtbank van Koophandel Douwe Egberts trdi, da navedbe, ki se pojavljajo na posodi, embalaži in v navodilih za uporabo tega izdelka, in sicer „popolna novost glede nadzora teže“, „shujšanje, izboljšan nadzor nad težo, zavira čezmerno kopičenje maščob“ in „formula, patentirana v Združenih državah Amerike, ki jo je razvila dr. Ann de Wees Allen iz Glycemie Research Institute,“ kršijo različne nacionalne zakonske predpise o oglaševanju in označevanju živil.
- 17 Ob upoštevanju, da je rešitev spora odvisna od razlage prava Skupnosti in presoje veljavnosti Direktive 1999/4, je Rechtbank van Koophandel te Hasselt odločilo, da prekine odločanje in da Sodišču v predhodno odločanje predloži naslednja vprašanja:

- „1. Ali je treba člen 2 Direktive 1999/4/ES [...] razlagati tako, da se sme za izdelke iz Priloge k tej direktivi uporabljati samo ime, pod katerim se izdelek prodaja in je navedeno v tej prilogi, poleg tega imena pa se ne smejo uporabljati druga imena (kot na primer trgovsko ali domišljijško ime), ali pa je člen 2 treba razlagati tako, da se ime, pod katerim se izdelek prodaja in je navedeno v tej prilogi, sme uporabljati samo za izdelke iz te priloge, vendar se lahko poleg tega imena izdelka uporabljajo tudi druga imena (kot na primer trgovsko ali domišljijško ime)?
2. Če Sodišče [...] meni, da je treba člen 2 Direktive 1999/4/ES [...] razlagati tako, da se za izdelke iz Priloge k tej direktivi sme uporabljati samo ime, pod katerim se izdelek prodaja in je v tej prilogi navedeno, poleg tega imena pa se ne smejo uporabljati druga imena (kot trgovsko ali domišljijško ime), ali iz tega ne sledi, da je ta direktiva v nasprotju s členom 28 Pogodbe ES, ki vsebuje prepoved

količinskih omejitev pri uvozu in vseh ukrepov z enakim učinkom med državami članicami Evropske skupnosti, ker ta direktiva, s tako razlago, za izdelke, ki ustrezajo opredelitvi kavnih ekstraktov v njeni prilogi:

- izključuje uporabo drugih imen, kot sta ‚kavni ekstrakt‘ ali ‚instant kava‘, kot ime ‚kava‘;

 - s tem pridrži uporabo imena ‚kava‘ eni sami obliki ‚kave‘, namreč kavnemu zrnju;

 - in tako umetno ščiti trg kave pred konkurenčnimi izdelki, ki pomenijo druge oblike kave kot kavna zrna, kot so med drugim kavni ekstrakti in instant kava?
3. Ali je treba člena 18(1) in 18(2) Direktive 2000/13 razlagati tako, da nacionalni predpisi o označevanju, predstavljanju in oglaševanju živil, ki prepovedujejo nekatere navedbe, kot so ‚sklicevanje na shujšanje‘ in ‚sklicevanje na zdravniška priporočila, potrdila, izjave ali mnenja ali izjave o učinkovitosti proizvoda‘ pri označevanju in/ali predstavljanju in/ali oglaševanju živil, čeprav Direktiva teh navedb ne prepoveduje, pomenijo kršitve te direktive ob upoštevanju dejstva, da njena osma uvodna izjava potrjuje, da je najbolj smotrno označevanje tisto, ki ustvarja najmanj ovir za prost promet, in da se ti nacionalni predpisi zato ne smejo uporabljati?

4. Ali je treba člen 18(2) Direktive 2000/13/ES razlagati tako, da je treba pod „zaščito javnega zdravja“ razumeti neusklajene nacionalne predpise o označevanju, predstavljanju in oglaševanju živil, ki prepovedujejo nekatere navedbe, kot so „sklicevanje na shujšanje“ in „sklicevanje na zdravniška priporočila, potrdila, izjave ali mnenja ali izjave o učinkovitosti proizvoda“?

5. Ali je treba člen 28 Pogodbe ES razlagati tako, da je nacionalne predpise o označevanju, predstavljanju in oglaševanju živil, ki niso usklajeni na evropski ravni in ki odstopajo od Direktive 2000/13/ES, če prepovedujejo nekatere navedbe pri označevanju in/ali predstavljanju in/ali oglaševanju, kot „sklicevanje na shujšanje“ in „sklicevanje na zdravniška priporočila, potrdila, izjave ali mnenja ali izjave o učinkovitosti proizvoda“, treba šteti za ukrepe z enakim učinkom in/ali za količinske omejitve pri uvozu med državami članicami Evropske skupnosti, če ti nacionalni predpisi:
 - po eni strani uvajajo dodatno obremenitev ob uvozu živil z namenom, da bi ta živila uskladili z nacionalno zakonodajo, in tako ustvarjajo ovire za promet med državami članicami

in

- se po drugi strani ne uporabljajo za vse zadevne subjekte, ki izvajajo dejavnosti na državnem ozemlju, v tem smislu, da obstajajo povsem primerljivi izdelki (kozmetični izdelki), za katere se ti oziroma kateri koli

enakovredni predpisi ne uporabljajo, tako da nacionalno sodišče teh predpisov ne sme uporabljati?“

Uvodne ugotovitve

- 18 Belgijska vlada, Parlament in Svet dvomijo o naravi izdelka „DynaSvelte Café“, ki bi lahko v tem primeru pomenil oviro pri izvajanju Direktive 1999/4. Komisija poudarja, da izdelek ne spada na področje uporabe Direktive 2000/13, če ni običajno živilo, ampak bolj živilo, namenjeno posebni prehrani.
- 19 Opomniti je treba, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso pri sodelovanju med Sodiščem in nacionalnimi sodišči, vpeljana s členom 234 ES, izključno nacionalno sodišče, ki odloča o sporu in ki mora prevzeti odgovornost za sodno odločitev, tisto, ki glede na posebnosti zadeve presodi o potrebi po sprejetju predhodne odločbe, da bi lahko izdalo svojo sodbo, in o ustreznosti vprašanj, ki jih postavi Sodišču (glej zlasti sodbi z dne 13. marca 2001 v zadevi PreussenElektra, C-379/98, Recueil, str. I-2099, točka 38, in z dne 5. junija 2003 v zadevi Design Concept, C-438/01, Recueil, str. I-5617, točka 14).
- 20 V tej zadevi je treba na postavljena vprašanja odgovoriti na podlagi premis predložitvenega sodišča, in sicer da je izdelek „DynaSvelte Café“ običajno živilo in da spada na področje uporabe Direktive 1999/4.

Prvo vprašanje

- 21 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali se lahko pri trženju izdelkov iz Priloge k Direktivi 1999/4 uporablja samo ime, pod katerim se izdelek prodaja in je navedeno v tej prilogi, ali pa se poleg tega imena lahko uporabljajo tudi druga imena, kot na primer trgovsko ali domišljjsko ime.
- 22 Tako je treba poudariti, da Direktiva 2000/13 določa splošne predpise, ki se uporabljajo horizontalno za skupek živil, medtem ko so bili posebni predpisi, ki se uporabljajo vertikalno samo za kavne ekstrakte in cikorijo, sprejeti z Direktivo 1999/4.
- 23 V tem kontekstu je Direktiva 1999/4 v smislu pete uvodne izjave Direktive 2000/13 področna direktiva in jo je treba razlagati v smislu te direktive.
- 24 V skladu s členom 2(a) Direktive 1999/4: „imena izdelkov, navedena v Prilogi, se uporabljajo samo za izdelke, ki so v njej navedeni, in jih je treba uporabljati za njihovo poimenovanje pri trgovanju.“
- 25 Iz tega po eni strani izhaja, da se ime, pod katerim se izdelek prodaja, zlasti „kavni ekstrakt“, „topni kavni ekstrakt“, „topna kava“ in „instant kava“, sme uporabljati samo za trženje izdelkov, za katere velja Direktiva 1999/4, in po drugi strani, da je taka uporaba obvezna.

- 26 Kot sta navedla Parlament in Komisija, člen 3 Direktive 2000/13 našteva navedbe, ki so obvezne na oznaki živil, med njimi ime, pod katerim se izdelek prodaja, vendar brez izključevanja uporabe drugih navedb.
- 27 Člen 5(2) Direktive 2000/13 dalje predvideva, da trgovsko ime, blagovna znamka ali izmišljeno ime ne morejo nadomestiti imena, pod katerim se izdelek prodaja, vendar ne prepoveduje njihove sočasne uporabe.
- 28 Člen 2 Direktive 1999/4 torej ne prepoveduje vključitve izmišljenega imena ali blagovne znamke poleg obveznega imena, pod katerim se izdelek prodaja. Taka prepoved bi omejevala obveščanje potrošnika o značilnostih zadevnih izdelkov in bila v nasprotju z enim od ciljev iz šeste uvodne izjave Direktive 2000/13.
- 29 Zato je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 2 Direktive 1999/4 razlagati tako, da je pri trženju izdelkov iz Priloge k tej direktivi ob imenih, pod katerimi se izdelek prodaja, dopustna uporaba drugih imen, kot sta trgovsko ali domišljjsko ime.

Drugo vprašanje

- 30 Vprašanje o veljavnosti člena 2 Direktive 1999/4 je predložitveno sodišče predložilo le ob domnevi, če bi ga v odgovoru na prvo vprašanje Sodišče razlagalo tako, kot da

za izdelke iz Priloge k tej direktivi prepoveduje uporabo drugih imen ob imenu, pod katerim se izdelek prodaja.

- 31 Glede na odgovor na prvo vprašanje ni treba odgovoriti na drugo vprašanje.

Tretje, četrto in peto vprašanje

- 32 Predložitveno sodišče s temi vprašanji, ki jih je treba preučiti skupaj, v bistvu sprašuje, ali člen 28 ES in člen 18(1) in (2) Direktive 2000/13 nasprotujeta nacionalni ureditvi, ki prepoveduje sklicevanje na „shujšanje“ in na „zdravniška priporočila, potrdila, izjave ali mnenja ali izjave o učinkovitosti proizvoda“ pri označevanju, predstavljanju in oglaševanju živil.
- 33 Iz predložitvenega sklepa izhaja, da kraljevi odlok z dne 17. aprila 1980 prepoveduje uporabo spornih navedb ne le pri oglaševanju živil, ampak tudi pri njihovem označevanju.
- 34 Kot je Sodišče zapisalo v sodbi z dne 12. decembra 1990 v zadevi SARPP (C-241/89, Recueil, str. I-4695, točka 15), se določbe Direktive o označevanju v bistveni točki razlikujejo od določb o oglaševanju. Ker je Direktiva splošna in se uporablja horizontalno, dovoljuje državam članicam, da ohranijo ali sprejmejo pravila kot dodatek tistim, ki jih določa sama. Glede označevanja določa Direktiva omejitve pristojnosti, ki so tako prepuščene državam članicam, ker v členu 18(2) izčrpno našteva razloge, ki lahko upravičijo uporabo neusklajenih nacionalnih predpisov, ki

prepovedujejo promet z živili, ki ustrezajo Direktivi. Vendar se člen 18 Direktive 2000/13 ne uporablja za oglaševanje. Posledično je treba vprašanje, ali na tem področju pravo Skupnosti nasprotuje uporabi nacionalnih predpisov, ki so dodatek k pravilom, ki jih določa Direktiva, preučiti predvsem v smislu določb Pogodbe o prostem pretoku blaga in posebno členov 29 ES in 30 ES.

- 35 Treba je torej ločeno preučiti vidike zadevne nacionalne ureditve, ki ureja po eni strani označevanje in po drugi strani oglaševanje živil.

Označevanje živil

- 36 Člen 2(1)(a) in (b) Direktive 2000/13 prepoveduje vsako navedbo o boleznih pri ljudeh ne glede na to, ali lahko zavede potrošnika ali ne, in navedbe, ki se sicer ne sklicujejo na bolezni, ampak raje na primer na zdravje in se izkažejo za zavajajoče (glej sodbi z dne 23. januarja 2003 v zadevi Komisija proti Avstriji, C-221/00, Recueil, str. I-1007, točka 35, ter v zadevi Sterbenz in Haug, C-421/00, C-426/00, C-16/01, Recueil, str. I-1065, točka 28).

- 37 Poleg tega člen 18(1) Direktive 2000/13 preperečuje državam članicam, da bi sprejele ukrepe s prepovedjo prometa z živili, ki ustrezajo določbam te direktive.

- 38 Iz navedenega izhaja, da je živila, ki so označena z nezavajajočimi navedbami o zdravju, treba šteti za skladna z določbami Direktive 2000/13, ker države članice ne smejo prepovedati prometa z njimi zaradi morebitne nepravilnosti te označbe (zgoraj navedeni sodbi Komisija proti Avstriji, točka 37, ter Sterbenz in Haug, točka 30).
- 39 Tako kot izhaja iz točke 34 te sodbe, Direktiva 2000/13 vsekakor dovoljuje državam članicam, da uporabljajo neuskrajene nacionalne predpise, ki prepovedujejo promet z živili, ki ustrezajo določbam te direktive, če so ti upravičeni na podlagi člena 18(2), ne da bi jih bilo treba presoјati glede na člena 28 ES in 30 ES. Med razlogi, ki so tam navedeni, sta zlasti zaščita javnega zdravja in potrošnikov.
- 40 Ker sporne določbe kraljevega odloka z dne 17. aprila 1980 absolutno prepovedujejo sklicevanje na „shujšanje“ in na „zdravniška priporočila, potrdila, izjave ali mnenja ali izjave o učinkovitosti proizvoda“ ne glede na to, ali lahko zavedejo potrošnika, čeprav se ne nanašajo na bolezni pri ljudeh, jih je treba šteti za neuskrajene nacionalne predpise, katerih združljivost s pravom Skupnosti je odvisna od razlogov, na katerih temeljijo, in od spoštovanja načela sorazmernosti.
- 41 Torej, če člen 2(1) Direktive 2000/13 prepoveduje vse navedbe o preprečevanju, zdravljenju ali ozdravljenju bolezni pri ljudeh, čeprav te ne morejo zavesti kupca, in zavajajoče navedbe o zdravju, je treba ugotoviti, da zaščita javnega zdravja ob domnevi, da se z njim povezana tveganja v posebnem položaju vseeno lahko predvidijo, ne more upravičiti tako stroge ureditve prostega pretoka blaga, kot je ta, ki izhaja iz zadevne nacionalne zakonodaje (glej zgoraj navedeni sodbi Komisija proti Avstriji, točka 48, in Sterbenz in Haug, točka 37).

- 42 Obstajajo namreč milejši ukrepi za preprečitev takšnih preostalih tveganj za zdravje, kot so na primer obveznost proizvajalca ali distributerja spornega izdelka, da ob morebitnem dvomu predloži dokaz o vsebinski resničnosti podatkov na označbah (glej sodbo z dne 28. januarja 1999 v zadevi Unilever, C-77/97, Recueil, str. I-431, točka 35, ter zgoraj navedeno sodbo Sterbenz in Haug, točka 38).
- 43 Absolutna prepoved pojavljanja določenih navedb o shujšanju ali zdravniških izjavah na označbah živil, ne da bi od primera do primera preizkusili, ali lahko dejansko zavedejo kupca, bi povzročila, da se živila s temi navedbami ne bi mogla prosto tržiti v Belgiji, tudi če ne bi bile zavajajoče.
- 44 Tak ukrep bi presegel tisto, kar je potrebno za doseg cilja zaščite potrošnika pred prevarami in ga ni mogoče upravičiti na podlagi člena 18(2) Direktive 2000/13.
- 45 Poleg tega v primerih, ko so zadevne navedbe znanstveno utemeljene, te posredujejo potrošnikom ustrezne podatke, ki jih lahko posebej spodbudijo ali odvrnejo od nakupa in uporabe izdelka.
- 46 Končno je glede morebitnih težav, da se v določenih primerih ugotovi zavajajoča narava določene navedbe, treba opozoriti, da si mora nacionalno sodišče v vseh dvomljivih situacijah ustvariti mnenje ob upoštevanju domnevnih pričakovanj povprečnega potrošnika, ki je običajno obveščen in razumno pozoren ter preudaren (glej zlasti zgoraj navedeni sodbi z dne 4. aprila 2000 v zadevi Darbo, C-465/98, Recueil, str. I-2297, točka 20, ter Sterbenz in Haug, točka 43).

47 Na tretje, četrto in peto zastavljeno vprašanje o označevanju živil je torej treba odgovoriti, da je člen 18(1) in (2) Direktive 2000/13 treba razlagati tako, da nasprotuje nacionalni ureditvi, kot je sporna v postopku v glavni stvari, ki pri označevanju in predstavljanju živil prepoveduje sklicevanje na „shujšanje“ in na „zdravniška priporočila, potrdila, izjave ali mnenja ali izjave o učinkovitosti proizvoda“.

Oglaševanje živil

48 Glede nacionalne ureditve o oglaševanju živil je treba navesti da je ta ureditev enaka tisti o označevanju in da se določbe člena 2(1) Direktive 2000/13, ki se uporabljajo za označevanje, na podlagi njenega člena 2(3)(b) uporabljajo tudi za oglaševanje.

49 Tako je, ob upoštevanju ugotovitev iz točk 36 in 40 te sodbe, treba šteti, da absolutna prepoved navedbe o „shujšanju“ in o „zdravniških priporočilih, potrdilih, izjavah ali mnenjih ali izjavah o učinkovitosti proizvoda“ pri oglaševanju živil pomeni določbo, ki ni v skladu z Direktivo 2000/13.

50 Prosti pretok blaga med državami članicami je temeljno načelo Pogodbe ES, ki se izraža v členu 28 ES kot prepoved količinskih omejitev pri uvozu med državami članicami in vseh ukrepov z enakim učinkom.

- 51 Sodišče je že razsodilo, da nacionalni predpisi, ki omejujejo ali prepovedujejo nekatere načine prodaje, ne spadajo na področje uporabe člena 28 ES le takrat, ko ne ovirajo dostopa na trg izdelkom s poreklom iz ene države članice ali ga omejujejo bolj, kot ga omejujejo nacionalnim izdelkom (sodba z dne 24. novembra 1993 v zadevi Keck in Mithouard, C-267/91 in C-268/91, Recueil, str. I-6097, točka 17).
- 52 Treba je torej poudariti, da bi se živlom, ki se zakonito proizvajajo in tržijo v drugih državah članicah, v katerih so lahko v skladu z določbami Direktive 2000/13 omenjene nezavajajoče navedbe o zdravju, lahko omejil dostop na belgijski trg. Dejansko se ne sme izključiti možnosti, da bi dejstvo, da bi bil zadevni izvajalec prisiljen opustiti sistem oglaševanja, ki je zanj posebej učinkovit, lahko pomenilo oviro pri uvozu (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo SARPP, točka 29).
- 53 Sicer lahko absolutna prepoved oglaševanja značilnosti izdelka bolj omejuje dostop na trg novim izdelkom, ki izvirajo iz drugih držav članic, kot nacionalnim izdelkom, ki jih potrošnik bolje pozna (glej v tem smislu sodbo z dne 8. marca 2001 v zadevi Gourmet International Products, C-405/98, Recueil, str. I-1795, točka 21).
- 54 Prepoved, določena z nacionalno ureditvijo, pomeni torej oviro pri trgovini znotraj Skupnosti, ki spada na področje uporabe člena 28 ES.
- 55 Tako oviro lahko upraviči samo eden izmed razlogov splošnega interesa, ki so naštetih v členu 30 ES, med katerimi je varovanje zdravja in življenja ljudi, ali z eno od obveznih potreb, katerih namen je med drugim zaščita potrošnika. Mora biti tudi

primerna, da zagotovi uresničitev zasledovanega cilja, in ne sme presehati tistega, kar je potrebno za njegovo dosego (glej sodbo z dne 9. julija 1997 v zadevi De Agostini in TV-Shop, C-34/95, C-35/95 in C-36/95, Recueil, str. I-3843, točka 15).

- 56 Razlogi, navedeni v utemeljitvi zadevne nacionalne ureditve o oglaševanju, imajo enak okvir kot razlogi, predloženi v utemeljitvi ureditve o označevanju, namreč varovanje zdravja ljudi in preprečevanje prevar. Iz razlogov, navedenih v točkah od 41 do 46 te sodbe, tem navedbam ni mogoče pritrditi.
- 57 Vendar je uporaba te ureditve, v nasprotju z nacionalno zakonodajo, ki je na področju označevanja v nasprotju z Direktivo 2000/13 in ki se ne more uporabljati niti za uvožena živila niti za živila nacionalnega izvora, kadar je nacionalna ureditev na področju oglaševanja v nasprotju s členoma 28 ES in 30 ES, prepovedana samo za uvožene izdelke in ne za nacionalne izdelke (zgoraj navedena sodba SARPP, točka 16).
- 58 Ker iz predložitvenega sklepa izhaja, da spor v postopku v glavni stvari ne zadeva uvoženih živil, mora nacionalno sodišče preveriti, koliko nacionalno pravo predpisuje, da nacionalni nosilci gospodarske dejavnosti uživajo enake pravice, kot bi jih nosilci gospodarskih dejavnosti iz druge države članice pridobili po pravu Skupnosti v enakem položaji (glej v tem smislu sodbo z dne 5. decembra 2000 v zadevi Guimont, C-448/98, Recueil, str. I-10663, točka 23).
- 59 Ob upoštevanju navedenih ugotovitev je treba na tretje, četrto in peto postavljeno vprašanje glede oglaševanja živil odgovoriti, da je treba člena 28 ES in 30 ES razlagati tako, da nasprotujeta nacionalni ureditvi, ki pri oglaševanju živil, uvoženih iz drugih

držav članic, prepoveduje sklicevanje na „shujšanje“ in na „zdravniška priporočila, potrdila, izjave ali mnenja ali izjave o učinkovitosti proizvoda“.

Stroški

- 60 Stroški, ki so jih belgijska vlada, Parlament, Svet in Komisija priglasili za predložitev stališč Sodišču, se ne povrnejo. Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških.

Iz teh razlogov je

SODIŠČE (drugi senat)

o vprašanih, ki jih je predložilo Rechtbank van Koophandel te Hasselt z odločbo z dne 28. junija 2002, razsodilo:

- 1) Člen 2 Direktive 1999/4/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. februarja 1999 o kavnih in cikorijinih ekstraktih je treba razlagati tako, da je pri trženju izdelkov iz Priloge k tej direktivi ob imenih, pod**

katerimi se izdelek prodaja, dopustna uporaba drugih imen, kot sta trgovsko ali domišljijско ime.

- 2) Člen 18(1) in (2) Direktive 2000/13/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. marca 2000 o približevanju zakonodaje držav članic o označevanju, predstavljanju in oglaševanju živil je treba razlagati tako, da nasprotuje nacionalni ureditvi, kot je sporna v postopku v glavni stvari, ki pri označevanju in predstavljanju živil prepoveduje sklicevanje na „shuššanje“ in na „zdravniška priporočila, potrdila, izjave ali mnenja ali izjave o učinkovitosti proizvoda“.
- 3) Člena 28 ES in 30 ES je treba razlagati tako, da nasprotujeta nacionalni ureditvi, ki pri oglaševanju živil, uvoženih iz drugih držav članic, prepoveduje sklicevanje na „shuššanje“ in na „zdravniška priporočila, potrdila, izjave ali mnenja ali izjave o učinkovitosti proizvoda“.

Timmermans

Puissochet

Cunha Rodrigues

Schintgen

Colneric

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourg, 15. julija 2004.

Sodni tajnik

Predsednik drugega senata

R. Grass

C. W. A. Timmermans